

Γιατί πρέπει να πείτε «ΟΧΙ» στα greeklish

✘ Τι είναι τα greeklish;

Τα Greeklish (Γκρίκλις), από τις λέξεις greek (ελληνικά) και english (αγγλικά), γνωστά και ως Grenglish, Λατινοελληνικά ή Φραγκολεβαντίνικα, είναι η ελληνική γλώσσα γραμμένη με το λατινικό αλφάβητο. Είναι ένα είδος μεταγραφής.

Η χρήση των greeklish

Τα greeklish χρησιμοποιούνται στο διαδίκτυο όταν Έλληνες επικοινωνούν μέσω email, IRC ή instant messaging. Επίσης χρησιμοποιούνται πολλές φορές σε μηνύματα τύπου SMS, καθώς και μεταξύ Ελλήνων που ζουν καιρό σε αγγλόφωνες χώρες.

Στο παρελθόν ήταν δύσκολη η αναγνώριση των ελληνικών χαρακτήρων από υπολογιστές, γιατί δεν παρείχαν ανάλογη υποστήριξη όλα τα υπολογιστικά συστήματα. Για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν οι Έλληνες χρήστες, είχαν να επιλέξουν μεταξύ δύο λύσεων: ή να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα του Internet, τα αγγλικά, ή να πλάσουν μια δική τους γλώσσα. Αυτό το δεύτερο έκαναν όσοι άρχισαν να γράφουν με τα greeklish.

Η ιστορία των greeklish

Τα greeklish δεν είναι ένα καινούργιο φαινόμενο που γεννήθηκε στο διαδίκτυο. Αντίθετα είναι μια πρακτική που εμφανίστηκε σε διάφορους τόπους και εποχές και εφαρμόστηκε από διάφορες ελληνικές κοινότητες με διαφορετικούς τρόπους.

Μια ιδέα για την προϊστορία της γραφής αυτής μας δίνει το παρακάτω απόσπασμα από κείμενο του Κώστα Καρθαίου το 1934:

«Υπάρχουν κείμενα της βυζαντινής εποχής γραμμένα με λατινικούς χαρακτήρες. Επίσης, στην Κρήτη και στην Κύπρο κατά τον Μεσαίωνα τα λαϊκά τραγούδια γράφονταν με λατινικούς χαρακτήρες. Αργότερα, από το 1800, πολλά ελληνικά βιβλία τυπώθηκαν στη Σμύρνη με λατινικούς χαρακτήρες. (...) Εξάλλου στη Σμύρνη έγινε απόπειρα να κυκλοφορήσει ελληνική εφημερίδα γραμμένη με λατινικούς χαρακτήρες. Οι Λεβαντίνοι της Σμύρνης, που μιλούσαν όλοι ελληνικά αλλά δυσκολεύονταν να μάθουν την απελπιστική ορθογραφία μας, χρησιμοποιούσαν πάντα τους λατινικούς χαρακτήρες για να γράψουν τα ελληνικά.

Αργότερα, τους μιμήθηκαν οι Χιώτες και άλλοι έμποροι του εξωτερικού που έγραφαν τα γράμματα και τα τηλεγραφήματά τους στα ελληνικά αλλά με λατινικούς χαρακτήρες. Αυτή η φραγκοχιώτικη γλώσσα χρησιμοποιούνταν και από Έλληνες για να γράψουν σε άλλους Έλληνες που κατοικούσαν στη Σμύρνη, στο Λονδίνο ή αλλού. Αυτός ο τρόπος γραφής εξακολουθούσε να επιβιώνει πολύ αργότερα και τον συναντάμε αρκετά συχνά στα τηλεγραφήματα των Ελλήνων του εξωτερικού».

Γράφοντας τα παραπάνω, ο Καρθαίος στηρίζεται σε κείμενο του Φώτου Γιοφύλλη στο περιοδικό «Πρωτοπορία» το 1930. Ο Καρθαίος και ο Γιοφύλλης, μαζί με άλλους διανοούμενους της εποχής (Μένος Φιλήντας, Δημήτρης Γληνός, Νίκος Χατζηδάκης κ.ά.), έθεσαν ζήτημα μεταρρύθμισης της γραφής της ελληνικής γλώσσας. Ο Καρθαίος το διατυπώνει καθαρά:

« (...) ζητάμε να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά οι λατινικοί χαρακτήρες για τη γραφή της νέας ελληνικής, που είναι η ζωντανή γλώσσα και που θέλουμε να την καταστήσουμε τη μοναδική γραπτή γλώσσα της χώρας-μας. Θέλουμε λοιπόν να συμπέσει η αλλαγή του αλφαβήτου με την εισαγωγή της φωνητικής ορθογραφίας».

Τα κείμενα τους λησμονημένα από καιρό διασώζονται (μαζί με διάφορα παραδείγματα φωνητικής και λατινικής γραφής των ελληνικών) στον συλλογικό τόμο «Φωνητική Γραφή» που επιμελήθηκαν οι εκδόσεις Κάλβος το 1980.

Παράδειγμα πρώτο: Κείμενο του Φώτου Γιοφύλλη («Πρωτοπορία», 1930) με επιμέλεια μεταγραφής της έκδοσης «Φωνητική Γραφή». Τα γ, δ και θ με ελληνικούς χαρακτήρες.

«Telos, gia na min ta polilogume, yiati tapame poles fores afta, prepι na parume to latiniko alfavito metarithmizontas to fθogologika kata tis anages pu ehi i γlosa mas. Etsi horis n' agiksome tin orθografia tis arheas elinikis, pu poles tis lekses sozonde sti nea mas, benume sti horia ton politizmenon eθnon, ehume ta dieθnika gramata pu tahi olos o politismenos kosmos, ke pu ta piran tora teleftea ki i Turki».

Κάπου 70 χρόνια αργότερα τα φραγκοχιώτικα εμφανίζονται «με το ζόρι» στην ελληνική γλωσσική πραγματικότητα. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 Έλληνες της Ελλάδας και του εξωτερικού τα χρησιμοποιούν στην ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του Διαδικτύου: γράφουν προσωπικά μηνύματα, δημοσιεύουν ανακοινώσεις, συνεισφέρουν σε λίστες συζήτησης ή σε αρχεία με φοιτητικά

ανέκδοτα.

Κάποιοι αναφέρουν ότι η πρώτη σύγχρονη χρήση των greeklish έγινε από την Ε.Μ.Υ., την ελληνική Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία, πολλές δεκαετίες πριν και πολύ πριν την ευρεία χρήση του διαδικτύου.

Ακόμη και σήμερα (2008), όπου οι ελληνικοί χαρακτήρες είναι στάνταρ στις ιστοσελίδες και αυξανόμενα δυνατοί στα μηνύματα, η χρήση λατινικών χαρακτήρων μερικές φορές επιβάλλεται για τεχνικούς λόγους, καθώς αποστολέας και δέκτης του μηνύματος μπορεί να μη διαθέτουν κοινές προδιαγραφές ούτε μέσα στην Ελλάδα και πολύ περισσότερο ανάμεσα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Οι ιδεολογίες της ορθογραφίας

Καθώς η μεταγραφή των greeklish δεν γίνεται με βάση διαδεδομένο πρότυπο, τα λατινογραμμένα ελληνικά χαρακτηρίζονται από μεγάλη ορθογραφική ποικιλία. Η χρήση έχει καθιερώσει τρεις βασικούς τρόπους μεταγραφής:

- Φωνητική μεταγραφή: αποδίδει την προφορική γλώσσα και απλοποιεί την ιστορική ελληνική ορθογραφία, π.χ. «ξέρω» ως «ksero» και «χάρη» ως «chari».

- Οπτική μεταγραφή: αυτή, σε αντίθεση με τη φωνητική, αντιγράφει κατά το δυνατό την ιστορική ορθογραφία. Γνώμονάς της είναι η μορφή των γραμμάτων, που οδηγεί σε κάπως ανορθόδοξες λύσεις, όπως στην απόδοση του «θ» ως «8» ή «0», του «ξ» ως «3», του «η» με το λατινικό «n» κ.τ.λ.

- Θεσιακή μεταγραφή: Βασίζεται στη θέση των χαρακτήρων στο πληκτρολόγιο και διαφέρει από το οπτικό σύστημα μόνο σε ορισμένα γράμματα· αποδίδει π.χ. το «ξ» με το λατινικό «j» αντί για «x» ή «3» που συνηθίζονται στο οπτικό σύστημα. Αντίθετα με ό,τι συχνά πιστεύεται, οι περισσότεροι χρήστες ακολουθούν με συνέπεια ένα σύστημα. Οποιος λ.χ. απλοποιεί το «ω» κατά πάσα πιθανότητα απλοποιεί και το «η». Αντίθετα, όποιος μεταγράφει το «ξ» και το «θ» ως «3» και «8», κατά κανόνα ακολουθεί το οπτικό σύστημα και για το «η» και το «ω». Έτσι, μεταγραφές όπως «3erh» (ξερή) και «00wn» (Οθων) έχουν σύστημα, αλλά μεταγραφές όπως «3anthi» (ξανθή) ή «8iriodhs» (θηριώδης) όχι. Ορισμένες λέξεις είναι ιδιαίτερα δύσκολες στη μεταγραφή τους, π.χ. η λέξη «διεύθυνση» μπορεί να αποδοθεί με πάνω από 20 διαφορετικούς τρόπους.

Ο περισσότερος όμως κόσμος χρησιμοποιεί ένα «μικτό» σύστημα, που συνδυάζει το θέμα της ορθογραφίας με την φωνητική απόδοση, χωρίς η γραφή να έχει ισχυρή τυποποίηση.

Θεσμοποιημένο σύστημα μεταγραφής υπάρχει μεν από τον ΕΛΟΤ το οποίο

χρησιμοποιείται από το Βρετανικό συμβούλιο, το πρότυπο ISO 8432, αλλά ελάχιστοι το γνωρίζουν και ακόμη λιγότεροι το ακολουθούν συνειδητά. Πράγμα καθόλου παράξενο, καθώς το πρότυπο αυτό δεν διδάσκεται πουθενά. Με αποτέλεσμα να είναι διάχυτη η εντύπωση ανάμεσα στους Έλληνες χρήστες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ότι «ο καθένας γράφει όπως θέλει» και ότι «ο καθένας έχει το δικό του σύστημα», εφ' όσον δεν υπάρχει κοινώς αποδεκτή μέθοδος γραφής.

Επίλογος - Γιατί πρέπει να πείτε ΟΧΙ στα greeklish

Πλην ελαχίστων εξαιρέσεων σήμερα, οι ελληνικοί χαρακτήρες υποστηρίζονται θαυμάσια στο διαδίκτυο. Επομένως δεν υπάρχει λόγος χρήσης των greeklish.

Κείμενα γραμμένα με αυτό το σύστημα γραφής, είναι δυσανάγνωστα και πολλές φορές δυσνόητα. Πολλοί χρήστες του διαδικτύου αποφεύγουν να διαβάζουν μεγάλα κείμενα γραμμένα σε greeklish, καθώς είναι ιδιαίτερα κουραστικά κατά την ανάγνωση.

Τα greeklish στις ιστοσελίδες, αποτελούν τροχοπέδη για βασικές λειτουργίες, όπως αυτήν της αναζήτησης. Εκτός αυτού, σήμερα, τα greeklish σε μια ιστοσελίδα μειώνουν το κύρος της.

Πολλοί προσπαθούν να κρύψουν την ανορθογραφία τους, οχυρωμένοι πίσω απ' αυτόν τον τύπο γραφής. Αυτή δεν είναι λύση. Είναι προτιμότερο να διαβάζει κάποιος ένα ανορθόγραφο κείμενο γραμμένο στα ελληνικά, παρά τα τρισάθλια greeklish. Εξάλλου, αν δεν προσπαθήσετε να γράφετε στα ελληνικά, πως θα μάθετε να γράφετε ορθογραφημένα;

Πολλοί χρήστες που χρησιμοποιούν αυτόν τον τύπο γραφής, επικαλούνται την δικαιολογία ότι «με τα greeklish» δεν χρειάζεται να γράφεις ορθογραφημένα. Αυτό τώρα δηλαδή, θεωρείται καλό; Παρ' όλα αυτά όμως, υποσυνείδητα οι περισσότεροι προσπαθούν να γράψουν «ορθογραφημένα greeklish»!

Μια άλλη δικαιολογία είναι «η συνήθεια». Έχετε αποπειραθεί άραγε ποτέ να συμπληρώσετε δημόσια και μη έγγραφα, χρησιμοποιώντας greeklish; Προφανώς όχι. Γιατί λοιπόν να γίνεται αυτή η επίκληση στο διαδίκτυο;

Το να γράφει πλέον κάποιος σε greeklish, αφ' ενός υποδηλώνει μια ασέβεια προς τους αναγνώστες, με την έννοια ότι τους ταλαιπωρεί κατά την ανάγνωση κι αφ' ετέρου δηλώνει μια έλλειψη σεβασμού και προς το ίδιο του το γραπτό.

«Μαγκιά» δεν είναι να γράφεις γρήγορα, ή να προσπαθείς να καλύψεις τις αδυναμίες σου οχυρωμένος πίσω απ' αυτή τη γραφή. «Μαγκιά» σήμερα είναι να προσπαθείς να γράφεις σωστά ελληνικά.

Επιπρόσθετες πηγές

el.wikipedia.org | netschoolbook.gr